

खुर 6 P. (खुरति) To scratch, cut, break in pieces.

खुडगाहः A tawny (or black) horse.

खुरः [खुर-क] 1 A hoof; रजःकणैः खुरोद्भूतैः R. 1. 85, 2. 2; Ms. 4. 67. -2 A kind of perfume. -3 A razor. -4 The foot of a bedstead. -Comp. -आघातः, -क्षेपः a kick. -णसू, -णस a. flat-nosed. -त्राणम् a horse-shoe. -पदवी a horse's foot-marks. -प्रः an arrow with a semi-circular head; see धुरप्र. -न्यासः prints of hoof; तस्याः खुरन्यासपवित्रपांसुम् R. 2. 2.

खुरली Military exercise or practice (as of arms, archery &c.); अन्नप्रयोगखुरलीकलहे गणानाम् Mv. 2. 34; दूरोत्पतनखुरलीकेलिजनिताम् 5. 5.

खुरशालः A horse belonging to the Khurāsāla country or locality; ताजिकाः खुरशालाश्च तुषाराश्चोत्तमा हयाः । Sālihotra Appendix II. 7.

खुराकः, -का [खुर-आकन्] An animal in general.

खुरालकः An iron arrow.

खुरालिकः 1 A razor-case. -2 An iron arrow. -3 A pillow.

खु (खू) ई 1 Ā. (खु-खर्दते) To play.

खुल a. Small, little, mean, low; see धुद. -Comp. -तातः a father's younger brother.

खुलमः A road.

खेखीरकः A kind of stick, hollow bamboo.

खेचर See खचर. -Comp. -उत्तमः the sun; Mb. 3. 300. 26.

खेद 10 P. (खेदयति &c.) To eat, consume.

खेट a. [खे अटति, अद्-अच्; खिद्-अच् वा] Having a weapon, armed. -टः 1 A village, small town or hamlet; Bhāg. 1. 6. 11. -2 Phlegm. -3 The club of Balarāma. -4 A horse. -टः, -टम् 1 Hunting, chase. -2 A shield. -टम् 1 Grass. -2 Hide, skin. (N. B.:—At the end of comp. खेट expresses 'defectiveness' or 'deterioration', & may be rendered by 'miserable', 'low', 'vile', 'wretched' &c.; नागरखेटम् a miserable town.) -3 A village; नगराद्योजनं खेटं खेटाद् ग्रामोऽर्धयोजनम् (ब्रह्मानन्द 3. Part I, II अनुषंगपाद. Ch. 7. V. 111.); खेटानि धूलिप्राकारोपेतानि । (प्रश्नव्याकरणसूत्रव्याख्याने). -4 A village of cultivators; Rājadharmakaustubha, G. O. S. 72, P. 102. -5 A village two miles long; Bibliotheca Indica 274, Fase. I. p. 145.

खेष्ट See under ख.

खेटकः A small village, hamlet. -कः, -कम् 1 A shield. ... खड्गखेटकपाणिभिः Śiva. B. 17. 72. -2 The club of Balarāma.

खेटिन m. 1 A lecher, libertine. -2 A citizen.

खेटितानः, -लः A minstrel, whose business it is to awaken the master of the house with music and singing (वैतालिक.)

खेदित a. Afflicted, troubled; श्रमखेदितो रसः ... द्वियः R. 5. 7.

खेशरीरम् The body of a छायापुरुष q. v.; खेशरीरं न दृश्यते Mb. 5. 84. 9.

खेल् 1 P. (खेलति, खेलित) 1 To shake, move to and fro. -2 To tremble. -3 To play, sport; खेलल्लोलम्बकोलाहल-मुखरितदिकूचकवालान्तरालम् Bhar. Ch. -Caus. To swing, shake; कृपणोऽहं हि जीवामि भुजगं खेल्यन्सदा Ks. 9. 76.

खेल a. 1 Sportive, amorous, playful; लीलाखेलमनुप्रापु-महोक्षास्तस्य विक्रमम् R. 4. 22. V. 4. 32. -2 Moving, shaking. -ला Sport, play, pastime; सिंहखेलगतिर्धीमान् Mb. 12. 1. 19. -Comp. -गति, -गमन, -गामिन् a. having a sportive or stately gait; गमितेन खेलगमने विमानतां नय मां न वेन वसतिं पयोमुचा V. 4. 74; खे खेलगामी तमुवाह बाहः Ku. 7. 49.

खेलनम् 1 Shaking, quivering motion (of the eyes); कापि विलासविलोलविलोचनखेलनजनितमनोजम् Git. 1. 40. -2 Play, pastime. -3 A performance. -नी A piece or man at chess &c.

खेलिः f. 1 Sport, play. -2 A song or hymn. -m. 1 An arrow. -2 An animal. -3 A bird. -4 The sun.

खेच् 1 Ā. (खेचते) To serve, wait upon.

खेसरः A mule.

खैलिक a. Supplementary, additional.

खोङ्गाहः A white and brown horse.

खोद्, -इ, -इ, -इ 1 P. 1 To limp. -2 To be lame.

खोटिः f. A cunning or shrewd woman.

खोड a. Crippled, lame, limping.

खोर (ल) a. Limping, lame.

खोरकः A particular disease of the animal's feet; Mb. 12. 283. 53.

खोलः a. Lame. -लम् Helmet. -Comp. -शिरस् furnished with a helmet.

खोलकः 1 A helmet. -2 An ant-hill. -3 The shell of a betel-nut. -4 Sauce-pan, pot. -Comp. -शीर्षम् a house with a roof decorated with arches.

खोलिः A quiver.

ख्या 2 P. (m. also in non-conjugational tenses) (ख्याति, ख्यात) To tell, declare, communicate with dat. of person -Pass. (ख्यायते) 1 To be named or called; आवयोः पितरं विद्धि ख्यातं दशरथं भुवि Bk. 6. 97. -2 To be known or famous. -Caus. (ख्यापयति-ते) 1 To make